

UNDERVISNINGSPLAN FOR FAGET HISTORIE

KLASSETRIN MED UNDERVISNING	1. – 9. klasse
------------------------------------	----------------

FORMÅL MED UNDERVISNING I FAGET

Før den egentlige historieundervisning begynder i 4. klasse, sker der en forberedelse gennem fortællestoffet i de foregående klasser. De yngste klassers fordybelse i eventyr, fabler, legender og sagn samt beretningerne fra Det Gamle Testamente er en øvelse i at omsætte fortællingerne i indre, uforglemmelige billeder samtidig med, at eleverne forbinder sig med betydelige dele af kulturarven.

Den formelle historieundervisning starter i 4. klasse og tilrettelægges i hovedfagsperioder med forskellige historiske nedslag. De historiske nedslag afspejler desuden den udvikling, eleverne går i gennem. Faget handler om at forstå udviklingen; hvad, der har skabt den fra oldtiden til i dag, og om sammenhængen mellem tidligere tider og nutiden. Undervisningen dækker emner både fra dansk historie, europæisk historie og verdenshistorien samt relationen mellem dem. Formålet med faget er at give eleverne en forståelse for historien som en proces, der på den ene side kan iagttages som en kontinuitet i udviklingen fra det ene til det andet, og på den anden side, at der sker springvise hændelser, som føjer noget nyt til. Eleverne skal også opnå en forståelse for både det særlige og det almene ved de enkelte hændelser og de enkelte epoker.

Et vigtigt mål er at gøre eleverne fortrolige med historiefagets metodik, dvs. vurdering og brug af kilder således, at de får en mere indgående forståelse for, hvordan historisk kundskab etableres, og hvilke faktorer som bevirker historisk erindring. Faget tager sigte på at kunne påvise sammenhænge og lave synteser og herigennem vise, at historieforståelse er genstand for tolkninger og resultatet af forskellige positioner. Mennesket som erkendende, erfarende og tænkende væsen står centralt i faget. Faget skal bidrage til indsigt i og forståelse for den historiske og filosofiske baggrund for idealer og værdier, som har præget udviklingen af kulturer og samfund. En sådan indsigt kan også lægge grunden til en nuanceret og åben dialog og forsoning på tværs af historiske modsætningsforhold. Gennem arbejdet med historie skal eleverne udvikle evnen til at forstå og foretage værdivalg. Ved at identificere forskellige tænkemåder, og hvordan de har påvirket mennesker og samfund, kan eleverne bedre forstå samtiden.

FAGETS KOMPETENCEOMRÅDER OG SLUTMÅL	
Kompetenceområde	Slutmål efter 9. klasse
Kronologi og sammenhæng (KS)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare – på baggrund af et kronologisk overblik – hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger. • placere historiske emner og temaer i tid og geografisk område. • kende almindelige betegnelser for tidsepoker og placere dem kronologisk. • gøre rede for, hvordan historiske begivenheder påvirker nutid og fremtid og gøre rede for sammenhænge mellem historiske begivenheder og den tid, som de foregår i. • gengive og fortolke begivenheder fra verdenshistorien. • sætte Danmarks historie i relation til Nordens, Europas og verdens historie.
Kildearbejde (K)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvælge og vurdere historiske kilder til belysning af historiske problemstillinger. • vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger. • have viden om kildekritiske begreber. • læse historiske kilder målrettet, og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger.
Historiebrug (H)	<p>Slutmålet er, at eleven kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare samspillet mellem fortid, nutid og fremtid. • analysere og fortolke historiske fremstillinger. • indkredse historiske emner og temaer og formulere spørgsmål hertil. • udvælge, anvende og forholde sig kritisk til forskelligartede kilder. • sætte sig ind i værdier og holdninger, der ligger til grund for historiske begivenheder og samfundsforandringer. • videregive og skabe fortællinger, der tolker dele af historiens udviklingsforløb. • rekonstruere vigtige historiske begivenheder, tidsepoker og markante personligheder.

FAGETS UDVIKLING OG KOMPETENCEMÅL			
Klasse	Indhold og fokus	Kompetence- område	Delmål
4. klasse			
	<p>Hovedtemaet i 4. klasse hentes først og fremmest fra den nordiske mytologi og fra den nordiske sagalitteratur med en grundig fremstilling af det verdensbillede, der findes i den ældre Edda (K). Halvt historisk, halvt mystisk stiger fortiden frem, dramatisk og handlingsmættet. Skikkelser som Tor, Loke, Regnar Lodbrog eller Rolf Krake bliver med deres heltemod og viljeskraft stående for børnene som idealer og symboler, der giver næring til deres eget viljes- og følelsesliv (KS, H).</p> <p>I 4. klasse er det mere vigtigt med historier end direkte historieundervisning, men der lægges stor vægt på skildringen af dagliglivets helte: kvinder, bønder og slaver (KS). Dette gøres også gennem historiske livsbilleder, dramatisering og karaktertegning (H).</p>	Kronologi og sammenhæng (KS)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • have kendskab til livsforholdene i vikingetiden. • forstå den verden, der skildres under vikingetiden og i den nordiske sagalitteratur.
		Kildearbejde (K)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende centrale kilder fra vikingetiden. • Forstå, hvordan den nordiske sagalitteratur kan bruges som kilder.
		Historiebrug (H)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltage i historiske scenarier i form af drama og udstillinger. • have kendskab til hjemegnens/lokalområdets historie og kultur under vikingetiden.
5. klasse			
	<p>I 5. klasse begynder den egentlige verdenshistorie. Her skildres menneskehedens historiske gang og eleverne hører om de store kulturperioder: den ur-indiske, den persiske og den ægyptiske (KS). Dette sker i enkle monumentale billeder og anskuelige fortællinger og bestemte, udvalgte repræsentanter for de mest karakteristiske folk og kulturperioder (K). Det er vigtigt, at eleverne får en forståelse af, at menneskene i de tidligere kulturperioder har levet og tænkt ganske anderledes end nutidens mennesker (H).</p>	Kronologi og sammenhæng (KS)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • have kendskab til livsforholdene i de store fortidige kulturer i Indien og Persien. • placere begivenhederne, der præsenteres på klassetrinnet, tidsmæssigt "før", "efter" og "samtidig med" hinanden. • kende betegnelser for tidsepoker, der knytter sig til Danmarks historie, herunder stenalder, bronzealder, jernalder og middelalder.

<p>På baggrund af disse kulturperioder, med hver deres særpræg, træder nu den græske verden frem i myter og historier, f.eks. i skikkelse af Odysseus' rejser og Iliaden (K). Forskellen på Sparta og Athen er væsentlig i forståelsen af den græske kultur, ligesom en beskrivelse af oldtidens olympiske lege, som en hyldest til guderne, er vigtig for forståelsen af grækernes måde at tænke på og indrette samfundslivet på (KS, H). Der lægges stor vægt på beskrivelsen af den græske kultur, som med sin kunst, gryende demokrati og sit tankeliv viser klarhed og harmoni (KS, K). Netop i 5. klasse fremstår eleverne som et billede på grækeren: De er endnu i harmoni mellem barndommens lethed og pubertetens tyngde. På dette alderstrin kan det være godt og rigtig også at fortælle fra Danmarkshistorien. Hovedvægten i undervisningen ligger i verdenshistorie, men i takt med fortællinger om oldtidens og Europas historie berettes om den samtidige Danmarkshistorie.</p>	<p>Kildearbejde (K)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> igennem kildearbejdet forstå den verden, der skildres i de store fortidige kulturer i Indien og Persien.
	<p>Historiebrug (H)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> deltage i historiske scenarier i form af drama og udstilling. have kendskab til hjemegnens/lokalområdets brug af historie og kultur.
<p>6. klasse</p>		
<p>I slutningen af 5. klasse eller begyndelsen af 6. klasse fortælles den græske historie frem til Alexander den Store. Som en naturlig forsættelse af dette følger nu Roms historie. Her lægges der vægt på den enkelte personligheds viljekraftige indsats i det offentlige liv, på den kamp og strid, som formede romerstaten (H). Der fortælles om det nye menneskelige princip, som ligger til grund for romerstaten: romerloven, skabt af mennesker for at opfylde retfærdighed for den romerske borger (H). Vi begynder med historien om Roms grundlæggelse på de syv høje, hvorefter der må gøres et udvalg i fortællinger om de romerske konsuler og kejsere, fx Cæsar og Augustus (KS, K).</p>	<p>Kronologi og sammenhæng (KS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> have kendskab til livsforholdene i de store fortidige kulturer i Ægypten og Grækenland frem til Alexander den Store. placere begivenheder, der præsenteres på klassesettrinnet, tidsmæssigt "før", "efter" og "samtidig med" hinanden.
	<p>Kildearbejde (K)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> forstå og kende den verden, der skildres i Det Gamle Testamente. igennem kildearbejdet forstå den verden, der skildres i de store fortidige kulturer i Grækenland.

<p>Rom danner også baggrunden for kristendommens tilblivelse og giver hermed en forståelse for den senere herskende kirke, som bliver den toneangivende åndsmagt i middelalderen. Muhammeds liv og lære og Islams udbredelse gennemgås samt middelalderens kultur med dens mange polariteter som fx kirke og stat, klosterkultur og riddervæsen. Korstogene og mødet med den arabiske kultur beskrives ligesom det feudale samfunds opbygning og middelalderens bydannelse (KS, H).</p>	<p>Historiebrug (H)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • deltage i historiske scenarier i form af drama og udstilling. • have kendskab til grundlaget for den romerske kultur med udgangspunkt i forskellige historiske personligheder. • kende forskellige erhverv, livsformer og sociale forhold i den førindustrielle tidsalder.
<p>7. klasse</p>		
<p>Et centralt tema er middelalderkulturens overgang til vores egen "nyere tid", hvor de store skikkelser kan være Marco Polo, Henrik Søfareren, Jeanne d'Arc og Johan Gutenberg (H). Vigtige fænomener er renæssancen i Italien, de store opdagelser, som fører europæerne ud i verden, og den religiøse reformation (KS, H). Undervisningen lægger vægt på enkeltmennesker som Columbus, Magellan eller Martin Luther som repræsentanter for deres tid og som skildringer af kampe mod dogmer og forestillinger (K, H).</p>	<p>Kronologi og sammenhæng (KS)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare betegnelser for tidsepoker som middelalder og renæssance. • have dannet sig et kronologisk overblik over vigtige begivenheder, tidsepoker og markante personligheder, der er præsenteret i løbet af undervisningen. • være bekendt med fremkomsten af et nyt verdensbillede under renæssancen samt kunne sætte det i relation til handlinger og strømninger i nutiden.
<p>At livet og udviklingen også havde sine negative sider i form af brutalitet, intolerance og guldthirst bør der ikke lægges skjul på. Naturvidenskabens udvikling skildres bedst gennem skikkelser som Brahe, Kepler, Bruno eller Galilei. Undervisningen føres frem til 1700-tallet (KS, K, H).</p>	<p>Kildearbejde (K)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvælge, anvende og forholde sig kritisk til forskelligartede kilder i relation til undervisningsmaterialet. • indkredse emner og temaer til middelalderen og renæssancen samt formulere spørgsmål hertil.
	<p>Historiebrug (H)</p>	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende forskellige skikkelser, knudepunkter og åndelige strømninger i både den nordiske/danske og den almene middelalderhistorie.

		<ul style="list-style-type: none"> • have indsigt i, at individers og gruppers stillingtagen og ageren har betydning for menneskehedens fælles fremtid. • samtale om forskellige værdier og argumentere for egne holdninger til historiske problemstillinger. • kende og have indsigt i forskellige individualiteter og deres betydning for den nyere tids historie.
8. klasse		
<p>Der undervises i historie og samfundslære fra år 1700 op til nutiden. Overordnet er hovedopgaven i 8. klasse at give billeder af samfundslivets omformning i det 19. og 20. århundrede (KS). Dette gøres i udvalgte kapitler af verdenshistorien, hvor hovedvægten lægges på samfundsendringer som følge af samfundsomvæltninger, tekniske opfindelser, Industrialismen, handel og vækst (H). Store politiske begivenheder som Den Franske Revolution og Den Amerikanske Borgerkrig behandles (KS).</p> <p>De store og afgørende forandringer i vareproduktion, fordeling og transport behandles tematisk, fx ved at skildre jernbanernes og skibenes, senere bilens og flyvemaskinernes, indvirkning på transport og rejser (K). Industrialiseringens og urbaniseringens følger for boligforhold, kost og energiforbrug, skolegang for alle, presse, nyhedsmedier, kemisk og mekaniseret landbrug behandles (H). Dermed lægges der stor vægt på årsagerne til den økonomiske vækst og de følger, som den har haft for livsvilkårene i verden (KS, H). I forbindelse med historien kan biografier om fx James Watt, Faraday, Edison, Rockefeller og Ford kaste et værdifuldt lys over hele historiefremstillingen (K, H).</p>	Kronologi og sammenhæng (KS)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare betegnelser for tidsepoker som enevælde og folkestyre. • have dannet sig et kronologisk overblik over vigtige begivenheder, tidsepoker og markante personligheder, der er præsenteret i løbet af undervisningen.
	Kildearbejde (K)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • udvælge, anvende og forholde sig kritisk til forskelligartede kilder i relation til undervisningsmaterialet. • indkredse emner og temaer til enevælde og folkestyre og formulere spørgsmål hertil.
	Historiebrug (H)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kende og have indsigt i følgerne af Den Franske Revolution og den industrielle revolution i Danmark, Europa og resten af verden.
9. klasse		

<p>Der arbejdes i 9. klasse med samme tidsepoke som i 8. klasse, men nu mere som idéhistorie og med fokus på den politiske udvikling. Den Franske Revolutions baggrund i oplysningstiden og den demokratiske udvikling i de vestlige lande udgør et væsentligt element af historieundervisningen (KS, H).</p> <p>Den globale sammenhæng behandles med vigtige træk fra det 20. århundrede, som har rødder i det 19. århundrede (H). Brugbare kilder er fx beretninger om situationen i Europa ved overgangen til det 20. århundrede, bl.a. urolighederne på Balkan, optrapningen til både 1. og 2. Verdenskrig, Versaillesfreden og Den Russiske Revolution, ligesom også Den Kolde Krig og Berlinmurens fald præsenteres som mere nutidige historiske begivenheder (KS, K). Hermed er der knyttet an til dagens samfund, og der berettes om det danske samfunds opbygning med grundlov og folketing (KS, H).</p>	Kronologi og sammenhæng (KS)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • forklare betegnelser for tidsepoker som industrialiseringen og oplysningstiden. • have dannet sig et kronologisk overblik over vigtige begivenheder, tidsepoker og markante personligheder, der er præsenteret i løbet af undervisningen. • have indsigt i og forståelse for, hvordan de menneskelige opfindelser, Den Industrielle Revolution og teknikken har forandret menneskenes livsvilkår. • beskrive Den Kolde Krig, Berlinmurens fald og fremkomsten af en ny verdensorden i en international sammenhæng.
	Kildearbejde (K)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • indkredse emner og temaer til Industrialiseringen og formulere spørgsmål hertil. • udvælge, anvende og forholde sig kritisk til forskelligartede kilder i relation til undervisningsmaterialet.
	Historiebrug (H)	<p>Eleven kan...</p> <ul style="list-style-type: none"> • samtale om forskellige værdier og argumentere for egne holdninger til historiske problemstillinger. • kende og have indsigt i forskellige individualiteter og deres betydning for den nyere tids historie.